

Wandelommetje Amalia ‘Oordeel’

Met de wandelommetjes kom je op plekken waar je nog nooit bent geweest, horen we bij Amalia van geboren en getogen Baarlenaren. Dat zal zeker gelden voor het gebied waar het ommetje Oordeel is uitgestippeld, want veel wandelaars zie je daar niet. Ook bij de maker van de ommetjes zat dit gebied niet echt op het netvlies. Het wordt dus gegarandeerd ‘corona-proof’ wandelen.

Ook op de zomeravondwandelingen heeft Amalia in de afgelopen vijf jaar de noordoosthoek van Baarle nooit bezocht. Toch valt er volop te genieten en het nodige over te vertellen. Het eerste wat opvalt is dat de zandwegen in het gebied nog echte zandpaden of zandbanen zijn, waar behalve schaven weinig aan is gedaan.

De Dekt

Achter de Hardel Hoeve in de Oordeelsestraat loopt een zandweg naar de Dekt. Die staat al op de kaart van 1900 ingetekend. Over deze weg trokken de Polen, na de stagnatie van de bevrijdingsopmars in oktober 1944, uit Baarle weg.

De Dekt is het grote akkerbouwcomplex tussen de Alphenseweg en Oordeelsestraat. De naam, vroeger geschreven als Deekt, verwijst naar eikenbossen. Van het boscomplex dat nog op de kaart van 1930 staat ingetekend, resten nu nog enkele kleine bosjes. Vanaf Terover loopt de (Alphense) Dektstraat het voormalige bosgebied in.

Oude Leij/Donge

Over een zandweggetje dat nog precies als anderhalve eeuw geleden door het land slingert, kom je bij de Alphense crossbaan. Net na een haakse bocht steek je de Leij over, de bovenloop van de Donge. Dit water begint zijn weg bij Nijhoven en stroomt als Oude Leij tussen De Hoevens en Ooievaarsnest door. Daar is het beeld van de waterloop heel anders. In de buurt waar wij op ons ommetje de Leij kruisen moet een sluisje hebben gelegen; het buurtschap Het Sas ontleent zijn naam eraan. Het sluisje is verdwenen om het water beter te laten doorstromen, bij de droge bedding van nu bijna niet voor te stellen. Tot eind jaren tachtig liep er nog een zandweg van Het Sas naar de crossbaan en rechtdoor verder naar Groot-Bedaf. Nu moet je een omweg maken over de Baarlesebaan en Egelsbroek.

Egelsbroeken

Het Egelsbroek, nu een asfaltweggetje, loopt precies op de grens van Alphen en Baarle-Nassau recht op grenspaal 214 af. Het vormt ook de scheiding tussen de Bedafse Heide en de Poppelse Heide. Die laatste is nooit ontgonnen voor de naaldhoutbossen zoals de meeste heidegebieden in Baarle: te nat. Op de kaarten van tweede helft negentiende eeuw vind je aan de westkant van de Poppelse Leij namen als Egelsbroeken, Crèvecoeurbroeken en Poppelse Wouwels, allemaal verwijzend naar moerasachtige gronden.

Op diezelfde kaarten zie je dat er tot het eind van de negentiende eeuw zo’n 200 meter ten noorden van grenspaal 214 een beekovergang moet zijn geweest die een rechtstreekse verbinding mogelijk maakte van Alphen over Het Sas naar Poppel. Er heeft zelfs een stenen grenspaal gestaan, zonder nummer. Nu moet je over het Pineind en Groot-Bedaf.

Ook in het deel van de Bedafse Heide boven deze weg is nooit naaldhout aangeplant. Op de hele Bedafse Heide tref je – nog steeds – de kenmerkende rechte ontginningswegen aan.

Hardel Hoeve

Waar komt de naam 'Oordeel' vandaan zoals nu voorkomend in Oordeelsestraat en – op Belgisch grondgebied – Oordeelstraat? Bij toponiemen als de Hemel, het Vagevuur en de Hel kun je een voorstelling maken: een aantrekkelijk plekje of slechte grond. Bij 'Oordeel' moet je aan de ondergrond denken. "Het komt van het harde deel", weet men op de Hardel Hoeve. "Vanaf het Oosteinde lag de weg op vastere grond, in vergelijking met het omringende land." De weg ligt niet in de lage drassige gronden van de Leij (Donge) en niet op de droge rulle gronden van de Dekt, maar juist ertussen waar de ondergrond zomer en winter begaanbaar is. In een akte uit 1349 wordt de naam 't Hardel gebruikt. Hardel is later Oerdel of Oordel (zoals het buurtschap op de kaart van 1880 nog staat ingetekend) geworden. En nu dus Oordeel.

Zorgboerderij de Hardel Hoeve heeft het uitgezocht in hun zoektocht naar een treffende naam. "Kennis van het heem", wordt er eerlijk bij gezegd. "Die benaderen we binnenkort nog eens nu de plannen voor verdere ombouw van de boerderij, we hebben er voor gekozen de varkenstak af te stoten, steeds meer vorm krijgen." Er is al enkele jaren een boerderijcamping die een rol speelt bij het vergroten van de sociale vaardigheden van de cliënten. "Afgelopen zomer hebben we 'hoeve-ijs' verkocht, voor de campinggasten en de buurt, echt een succes. Volgend jaar willen we, als training voor onze cliënten in de bediening, van start gaan met een brasserie waar iedereen welkom is." Dat zal wel tweede helft 2021 worden, dus je kunt er nu helaas nog niet terecht na je wandeling; het ommetje nog even bewaren dus.

De route

Startpunt is bij de Hardel Hoeve, Oordeelsestraat 17. Je mag er je auto op de parking zetten. Loop dan de Oordeelsestraat iets verder op en sla na huisnummer 19 linksaf het zandpad in. Dan zit je op het netwerk: op een houten paal zie je een netwerkschildje met nummer 14. Vanaf knooppunt 14 naar 51 – 32 – 09 – 06 – 14. De route is 8,5 km lang.

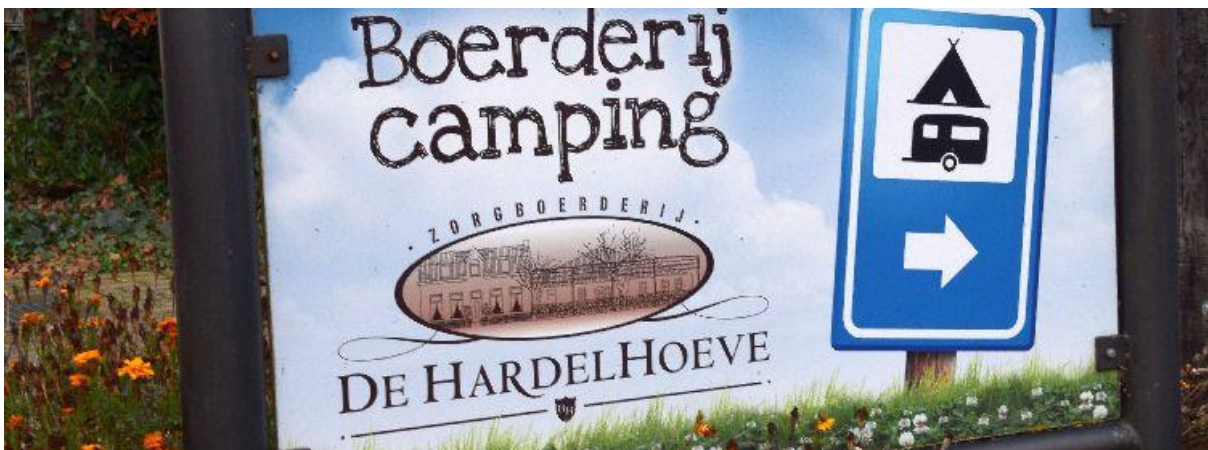
Routekaartje met enkele oude toponiemen op de Poppelse Heide.

Het dal van de Leij (Donge) bij Het Sas. Tot 30 jaar terug liep er vanaf de beek een pad recht naar Het Sas.

De Oude Leij nog geen twee kilometer stroomafwaarts tussen De Hoevens en het Ooievaarsnest.

De boerderijcamping heeft een functie voor de zorgboerderij. Enkele jaren terug heeft Amalia op haar Lokale Heemdag een bezoek gebracht aan de Hardel Hoeve.

Over deze aankondiging moet je even nadenken.

Oude ontginningsdijk in Klein Bedaf.

Vlak voor Groot-Bedaf stroomt dit beekje naar de Poppelse Leij.